

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

		JournalpostID: 14/2323	
		Arkiv sakID.: 14/175	Saksbehandler: Even Ediasen
Sluttbehandlede vedtaksinnstans: Kommunestyre			
Sak nr.: 026/14	FORMANNSKAP		Dato: 24.03.2014
028/14	KOMMUNESTYRE		03.04.2014

HØRING - RESERVASJONSORDNING FOR FASTLEGER

Vedlegg: Høringsbrev og høringsnotat

Sammendrag:

Bakgrunn:

Helse og omsorgsdepartementet har i brev av 21. januar 2014 ref.14/242, sendt ut på høring forslag til endringer i helse og omsorgstjenesteloven og pasient og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon) og forskrift om endringer i fastlegeforskriften og forskrift om pasient og brukerrettigheter i fastlegeordningen. Høringsfrist er satt til 30. april 2014

Fakta grunnlag:

- I dag har helsepersonell rett til å reservere seg mot å utføre eller assistere ved selve abortinngrepet av samvittighetsgrunner
- Dagens regelverk gir ikke fastleger mulighet til å reservere seg mot å henvise pasienter til abort, men mange steder skjer dette likevel.
- Under regjeringssonderingene inngikk regjeringspartiene og KrF en avtale som åpner for at fastleger skal kunne reservere seg mot å henvise en kvinne til abort.
- Forslaget vil innebære unntak for fastlegenes listeansvar, og fører til endringer i fastlegeforskriften i helse- og omsorgstjenesteloven.
- Leger skal ikke selv kunne ta avgjørelsen om de vil reservere seg eller ikke, men den enkelte kommune kan bestemme om de vil inngå avtaler med kommunenes fastleger om at de kan reservere seg mot å henvise til abort.
- Legens reservasjonsmulighet er avhengig av at det finnes et raskt og godt tilbud til stede for pasienten. Hvis det er sånn at pasienten må reise langt eller vente lenge for å få alternativ hjelp, vil det ikke være mulig å gi lege reservasjonsmulighet.
- Pasienten skal få hjelp senest innen ett døgn, og pasienten skal slippe å reise langt.

Abort

- I 2012 ble det sendt inn 17 166 begjæringer om svangerskapsavbrudd og utført 15216 svangerskapsavbrudd i Norge. Dette er 127 færre enn i 2011.
- Gjeldende abortlov i Norge er fra 1978.
- Hovedbestemmelsene er at inntil utgangen av svangerskapets 12. uke er det kvinnen selv som avgjør om svangerskapet skal avbrytes.
- Etter 12. uke avgjøres søknaden av en nemnd av to leger.

- Jo lenger ut i svangerskapet kvinnen kommer, jo sterkere skal grunnene for å avbryte det være. Kan fosteret være levedyktig, er det ikke tillatt å avbryte svangerskapet
- Grunnene for svangerskapsavbrudd kategoriseres slik: Fare for kvinnens liv og helse, sosiale grunner, fosterskade, kriminelle forhold

Reservasjonsrett i arbeidsforhold

- Generelt er det slik at arbeidstaker plikter å utføre de arbeidsoppgaver som er avtalt. Hvilke oppgaver som hører inn under en arbeidstakers stilling, vil ofte framgå av arbeidsavtalen, stillingsbeskrivelsen eller liknende. Arbeidstaker er ikke forpliktet til å utføre noe som er ulovlig.
- For enkelte yrkesgrupper, som brann- og politimenn, vil det foreligge en plikt til å utsette seg selv for fare.
- En arbeidstaker kan ikke generelt nekte å utføre arbeidsoppgaver som strider mot vedkommendes generelle samfunnssyn, religiøse oppfatning osv. Det finnes imidlertid i lovverket visse spesifikke unntak knyttet til enkelte yrkesgrupper.
- Historisk har spørsmål om reservasjonsrett dukket opp særlig i Forsvaret, i trossamfunn inkludert Den norske kirke og i helsevesenet.

Sakvurdering

Kvinner har lovbestemt rett til å ringe sykehuset direkte i stedet for å kontakte fastlegen. Det er dog de fleste legenes erfaring er at kvinnene har behov for å snakke om sin situasjon, selv om de har bestemt seg for abort, og at mange trenger å snakke om sin tvil.

Det er velkjent at leger, som andre i veilederroller, kan ha stor innflytelse på hvordan mennesker opplever en veiledningssituasjon, og på hva de bestemmer seg for gjennom veilederens bevisste og ubevisste verbale og nonverbale måte å kommunisere på. Det er også velkjent at leger som har en sterk overbevisning, ofte påvirker beslutninger, nettopp ved sin ubevisste kommunikasjon. Dette kan slå begge veier.

Uansett hvor nøytral en overbevist abortmotstander forsøker å være, er risikoen stor for at møtet vil oppleves vondt. Det kan være valg av ord, ansiktsuttrykk, øyekontakt, osv. som er en vesentlig del av kommunikasjonen. Konsultasjonen kan derfor være en like viktig del av abortprosessen, også etisk sett, som selve aborten.

Etter at krav om henvisningsplikt kom opp i 2010, har flertallet i Rådet for legeetikk og et enstemmig landsstyre i Legeforeningen gått inn for at fastleger bør ha en reservasjonsmulighet, men bare på svært strenge vilkår: Legens ønske bør være kjent, men dersom kvinnen henvender seg, skal hun møtes med empati, respekt og uten moralisme. Legen skal på forhånd ha avtale med en navngitt kollega som kan bistå kvinnen, og hun skal ikke oppleve vesentlige praktisk ulemper. Videre kan kommunen avslå å ansette en fastlege dersom ikke alle disse kravene er oppfylt.

Dette er nye og absolutte krav fra Rådet for legeetikk, og etisk råd mener en slik presisering vil sikre kvinnen bedre trygghet og omsorg enn den mer uformelle reservasjonsmuligheten som har fungert siden abortloven ble vedtatt.

Endringen i fastlegeforskriften vil gi kommunene pålegg om å ha alternativt fastlegetilbud til kvinner som har fastleger som reserverer seg mot abort, og forutsetter at kommunen har en fastlegedekning som tilsier at innbyggerne har et reelt valg av fastlege.

De færreste distriktskommuner har i dag nok tilgjengelige legeressurser til å dekke dagens krav om 5 dagers ventetid på legetime og valg ved ønske om bytte av fastlege. Dette gjelder også for Fauske kommune som i dag ikke oppfyller fastlegeforskriften tilgjengelighetskrav for fastleger. En eventuell reservasjonsrett derfor i tillegg medføre behov for ytterligere ressursbruk i den kommunale forvaltningen.

Allmenlegeutvalget i Fauske kommune

I allmenlegeforum for fastleger onsdag 29. januar 2014 ble det avklart at ingen leger i Fauske kommune reserverer seg mot abort.

Allmennlegene i Fauske kommune er av den mening at ellers kvalifisert søker til stillinger ikke bør avvises med bakgrunn i reservasjon mot henvisning til abort. Det er en risiko for å skape et rekrutteringsproblem til fastlegetjenesten ved en slik praksis. I slike tilfeller vil legekollegaer overta disse pasientene.

Fauske kommune har tidligere hatt en lege som har reservert seg mot abort, men dette skapte ingen problemer for pasienter eller for de andre fastlegene.

RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING :

Forslag til høringssvar:

Høring – Reservasjonsrett for fastleger, ref. 14/242

Fauske kommune viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev brev av 21. januar 2014.

Fauske kommune mener at det ikke bør innføres en rett for kommuner til å kunne inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Fauske kommune mener at offentlige tjenester skal være fundert på verdiene trygghet, respekt og likeverd, og har som mål at våre innbyggere også skal oppleve det slik. En reservasjonsrett vil undergrave dette verdigrunnlaget, og bidra til å svekke kvinners opplevelse av dette. En reservasjonsrett for leger vil i tillegg påføre kvinner en ekstra belastning i en allerede sårbar og vanskelig situasjon.

Fauske kommune er likeså at den oppfatning av de foreslåtte endringene medfører et dårligere offentlig helsetilbud. Dette vil særlig gjelde for de mindre distriktskommuner som allerede har vanskeligheter med å sikre en forsvarlig legedekning

For det tilfelle forslaget skulle bli vedtatt, vil Fauske kommune ikke innføre reservasjonsrett. Fauske kommune vil ikke inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Ingelin Noresjø (KRF) foreslo:

Fauske kommune vil påpeke følgende:

1. Pasienters rettigheter utfra norsk lov skal ivaretas av alle deler av helsetjenesten. Samvittighetsaspektet for helsepersonell i spørsmål knyttet til etiske refleksjoner om liv og død må likevel anerkjennes og så langt som mulig, tas hensyn til.
2. Det er grunnleggende viktig for et demokratisk flertall også å anerkjenne at et mindretall kan ha legitime samvittighetsutfordringer i spørsmål flertallet ikke anser som problematisk.
3. Det er allment anerkjent at helsepersonell kan reservere seg mot å delta i abortinngrep. En tilsvarende mulighet bør også finnes for fastleger i spørsmålet om å henvise til abortinngrep og i andre spørsmål som omhandler liv og død.
4. En slik reservasjonsmulighet bør hjemles i lov eller forskrift, og ikke overlates til kommunene.
5. Det bør fremdeles være en forutsetning at det finnes tilstrekkelig antall andre leger i rimelig nærhet som kan ivareta disse oppgavene.
6. Avveininger om det siste, vil måtte foretas av kommunen, men på en slik måte at et eventuelt avslag på mulighet for reservasjon må begrunnes, for eksempel i at det er få leger i kommunen, at flere allerede har reservert seg etc.
7. Alternativt kan en annen løsning gjennomføres, som samsvarer med en av flere muligheter legeforeningen viser til: Fastleger som ønsker å reservere seg unnlater å henvise, men informerer pasientene om deres rett til å henvende seg direkte til sykehuset (merknad til abortforskriftens § 1). Dette vil gjøre formell reservasjonsrett overflødig. En slik praksis krever ingen lov- eller regelendring, siden abortsøkende allerede har rett til å henvende seg direkte til spesialisthelsetjenesten.

Jørn Stene (FL) foreslo tillegg 2. avsnitt:

Fauske kommune mener at det ikke bør innføres en nasjonal reservasjonsmulighet for fastleger når det gjelder henvisning til abort.

KRF's forslag ble forkastet med 8 mot 1 stemme.

FL's tilleggsforslag ble vedtatt med 8 mot 1 stemme.

Rådmannens forslag til innstilling med endringer ble vedtatt med 8 mot 1 stemme

INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:**Høring – Reservasjonsrett for fastleger, ref. 14/242**

Fauske kommune viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev brev av 21. januar 2014.

Fauske kommune mener at det ikke bør innføres en nasjonal reservasjonsmulighet for fastleger når det gjelder henvisning til abort.

Fauske kommune mener at det ikke bør innføres en rett for kommuner til å kunne inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Fauske kommune mener at offentlige tjenester skal være fundert på verdiene trygghet, respekt og likeverd, og har som mål at våre innbyggere også skal oppleve det slik. En reservasjonsrett vil undergrave dette verdigrunnlaget, og bidra til å svekke kvinners opplevelse av dette. En reservasjonsrett for leger vil i tillegg påføre kvinner en ekstra belastning i en allerede sårbar og vanskelig situasjon.

Fauske kommune er likeså at den oppfatning av de foreslåtte endringene medfører et dårligere offentlig helsetilbud. Dette vil særlig gjelde for de mindre distriktskommuner som allerede har vanskeligheter med å sikre en forsvarlig legedekning

For det tilfelle forslaget skulle bli vedtatt, vil Fauske kommune ikke innføre reservasjonsrett. Fauske kommune vil ikke inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

KOM-028/14 VEDTAK- 03.04.2014

Ingelin Noresjø (KRF) foreslo:

Fauske kommune vil påpeke følgende:

1. Pasienters rettigheter utfra norsk lov skal ivaretas av alle deler av helsetjenesten. Samvittighetsaspektet for helsepersonell i spørsmål knyttet til etiske refleksjoner om liv og død må likevel anerkjennes og så langt som mulig, tas hensyn til.
2. Det er grunnleggende viktig for et demokratisk flertall også å anerkjenne at et mindretall kan ha legitime samvittighetsutfordringer i spørsmål flertallet ikke anser som problematisk.
3. Det er allment anerkjent at helsepersonell kan reservere seg mot å delta i abortinngrep. En tilsvarende mulighet bør også finnes for fastleger i spørsmålet om å henvise til abortinngrep og i andre spørsmål som omhandler liv og død.
4. En slik reservasjonsmulighet bør hjemles i lov eller forskrift, og ikke overlates til kommunene.
5. Det bør fremdeles være en forutsetning at det finnes tilstrekkelig antall andre leger i rimelig nærhet som kan ivareta disse oppgavene.
6. Avveininger om det siste, vil måtte foretas av kommunen, men på en slik måte at et eventuelt avslag på mulighet for reservasjon må begrunnes, for eksempel i at det er få leger i kommunen, at flere allerede har reservert seg etc.
7. Alternativt kan en annen løsning gjennomføres, som samsvarer med en av flere muligheter legeföreningen viser til: Fastleger som ønsker å reservere seg unnlater å henvise, men informerer pasientene om deres rett til å henvende seg direkte til sykehuset (merknad til abortforskriftens § 1). Dette vil gjøre formell reservasjonsrett overflødig. En slik praksis krever ingen lov- eller regelendring, siden abortsøkende allerede har rett til å henvende seg direkte til spesialisthelsetjenesten.

Formannskapets innstilling ble vedtatt med 30 mot 1 stemme avgitt for KRF's forslag.

VEDTAK:

Høring – Reservasjonsrett for fastleger, ref. 14/242

Fauske kommune viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev brev av 21. januar 2014.

Fauske kommune mener at det ikke bør innføres en nasjonal reservasjonsmulighet for fastleger når det gjelder henvisning til abort.

Fauske kommune mener at det ikke bør innføres en rett for kommuner til å kunne inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Fauske kommune mener at offentlige tjenester skal være fundert på verdiene trygghet, respekt og likeverd, og har som mål at våre innbyggere også skal oppleve det slik. En reservasjonsrett vil undergrave dette verdigrunnlaget, og bidra til å svekke kvinners opplevelse av dette. En reservasjonsrett for leger vil i tillegg påføre kvinner en ekstra belastning i en allerede sårbar og vanskelig situasjon.

Fauske kommune er likeså at den oppfatning av de foreslåtte endringene medfører et dårligere offentlig helsetilbud. Dette vil særlig gjelde for de mindre distriktskommuner som allerede har vanskeligheter med å sikre en forsvarlig legedekning

For det tilfelle forslaget skulle bli vedtatt, vil Fauske kommune ikke innføre reservasjonsrett. Fauske kommune vil ikke inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Rett utskrift bekreftes

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Utskrift sendes:
Rådmann til videre forføyning